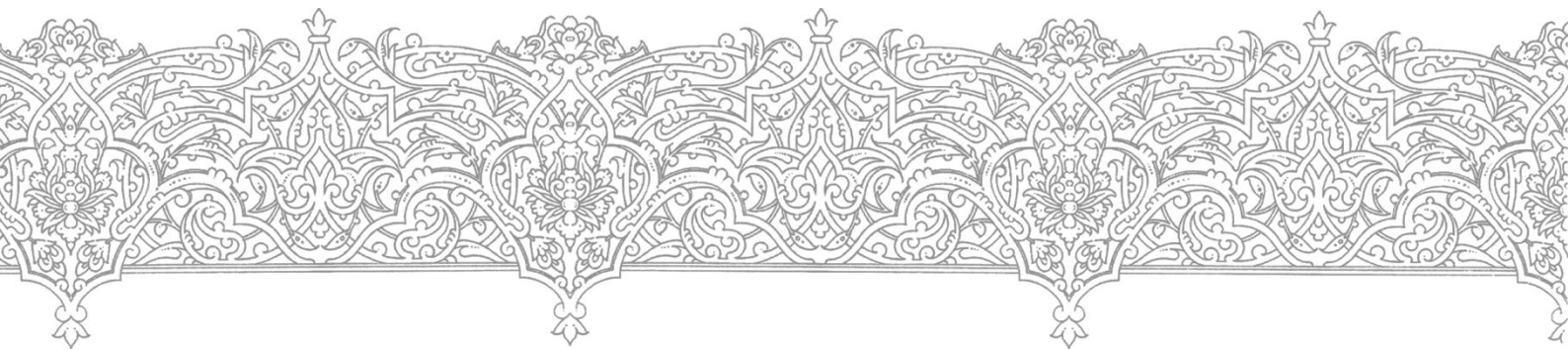

کلاف سردرگم ناآرامی های سوریه و چالش های حکومت اسد

نویسنده : میثم ظهوریان

این کشور است که تحلیل وقایع اخیر را تسهیل می کند .

➤ آغاز آشوب ها :

در حالی که در سایر کشورهای منطقه شبکه های اجتماعی اینترنتی هماهنگی تظاهرات مخالفان را تسهیل می کرد، چندین فراخوان مشابه در سوریه نتوانست نقشی در شروع ناآرامی ها داشته باشد. بطوریکه در بزرگترین این فراخوان ها جهت برگزاری تظاهرات روز خشم در ۴ و ۵ فوریه تنها گزارش هایی تایید نشده از ناآرامی های کوچک در مناطق عمدتاً کردنشین شمال شرقی این کشور به گوش رسید و میدانی که به عنوان محل قرار معین شده بود به مانند روزهای قبلی آرام و بی سر و صدا بود و حتی از نیروهای امنیتی نیز خبری نبود. عبدالکریم ریحاوی، رئیس انجمن سوری دفاع از حقوق بشر، در مورد دلیل ناکام

مقدمه : جنبش مردمی که جهان عرب را به لرزه درآورده است بر خلاف تصور نه تنها تا کنون تضعیف نشده است بلکه کشورهای جدیدی را نیز در بر می گیرد. در شرایطی که در کمال بی تفاوتی دولت های بسیج شده علیه جنایت های رژیم لیبی، سرکوب در بحرین ادامه دارد؛ و بنظر می رسد که یمن به پایان کار نزدیک می شود؛ و در حالی که تظاهرات در اردن، الجزایر و مراکش فزونی گرفته و تندتر می شوند؛ جنبش اعتراضی در سوریه نیز آغاز گشته است . اگر چه سوریه آخرین کشور از زنجیره کشورهای عربی بود که ناآرامیهای مردمی را تجربه نمود، اما وجود پیچیدگی های خاص اجتماعی و سیاسی تحلیل وقایع این کشور را دشوار نموده است.

این گزارش درصدد ارائه نگاهی کامل تر از ابعاد مختلف سیاسی، اجتماعی و اقتصادی حاکم بر

کلاف سردرگم ناآرامی های سوریه و چالش

International Union of Unified Ummah

برخورد خشونت بار نیروهای امنیتی با تظاهرات مخالفان در شهر درعا (این تظاهرات در اعتراض به دستگیری جوانان مذکور برگزار شده بود) واقع در مرز اردن بود که منجر به کشته شدن چند نفر از تظاهرکنندگان شد و پس از این ماجرا چندین شهر دیگر از جمله لاذقیه، حما، حمص و برخی از نواحی دمشق نیز ناآرامی هایی خشونت بار را تجربه نمود.

جوشوا لاندیس، یکی از بهترین ناظران بر اوضاع

سوریه در وبلاگ خود **Syria comment**

می نویسد: «درعا شهری فقیر و سنی نشین است و هر آن چه در سوریه مسئله آفرین است، در این شهر گردهم آمده: اقتصادی ورشکسته، انفجار جمعیتی، فرماندار بد و نیروهای امنیتی خودکامه» یکی از فاکتورهایی که ناآرامی های سوریه را از سایر کشورهای عربی متمایز می نماید مسلح بودن مخالفان است که منجر به افزایش آمار

ماندن فراخوان به تظاهرات در کشورش، به خبرگزاری فرانسه می گوید " که مخالفان بشار اسد، شامل کردها، به فراخوان تظاهرات پاسخ مثبت ندادند، زیرا اعتقاد دارند که موفقیت و اثربخشی آن در شرایط حاکم بر کشورشان امکان پذیر نیست."

در زمانی که بسیاری از تحلیلگران سیاسی از عدم گسترش دومینوی انقلاب در خاورمیانه به سوریه در تعجب بودند، در اوایل بهار سال جاری شهری کوچک در جنوب سوریه مبدا ناآرامی در این کشور بود. جرقه جنبش در پی دستگیری چند نوجوان که تحت تاثیر تصاویر تلویزیونی که مشاهده کرده بودند بر روی دیوار شعارهایی در تایید لزوم اصلاحات نوشته بودند، زده شد. آنها توسط نیروهای امنیتی ای دستگیر شدند که در این شهر تحت فرمان پسر عموی بشار الاسد رهبری می شد. عامل اصلی تشدید آشوب ها

کلاف سردرگم ناآرامی های سوریه و چالش

International Union of Unified Ummah

عنوان دلیل اصلی تشدید خشونت ها ذکر می کنند که این مساله حتی شخص بشار اسد را نیز به انتقاد از این نیروها واداشت.

در سال ۱۹۸۲ میلادی نظیر این شورشها در شهرهای حمص، حما و درعا علیه حکومت حافظ اسد، رئیس جمهور وقت سوریه، صورت گرفت. به دلیل جانب‌داری حافظ اسد از جمهوری اسلامی ایران در طول جنگ تحمیلی صدام علیه ایران، ملک حسین پادشاه سابق اردن و صدام حسین دیکتاتور سابق عراق و ملک خالد پادشاه وقت عربستان در یک طرح مشترک، اخوان المسلمین را علیه دولت سوریه تحریک کردند. درگیری‌ها از سال ۱۹۸۲ تا سال ۱۹۸۴ با برخورد شدید دولت سوریه (از جمله بمباران خونین شهر حما) بیش از ۲۰ هزار کشته بر جای گذاشت، اما سرانجام، حافظ اسد، رئیس جمهوری وقت سوریه توانست این بحران را کنترل کند.

قربانیان دو طرف منازعه در مقایسه با سایر کشورها شده است. بطوریکه تا کنون بنا به برخی گزارش ها بیش از ۸۰۰ نفر از جمله حدود ۱۰۰ نفر از نیروهای امنیتی در این وقایع کشته شدند. دولت سوریه گروه های مسلح سلفی را مقصر اصلی درگیری های نظامی می داند و اردن و جناح ۱۴ مارس در لبنان را متهم به مسلح سازی گروه های مذکور می نماید.

به گفته سمیر العیظه مدیر بخش عربی مجله فرانسوی لوموند دیپلماتیک " با وجودی که مخالفان می گویند در نظر دارند جنبش صلح آمیز بماند، مشخص نیست چه کسی بر روی نیروهای پلیس و ارتش آتش می گشاید و شعار های مذهبی تحریک آمیز سر می دهد."

استفاده بیش از حد از خشونت توسط ارتش و نیروهای امنیتی نیز عاملی است که مخالفان به

➤ آزادی و مردمسالاری :

انتخابات چند حزبی در این کشور وجود ندارد. همچنین محدودیت مشارکت در قدرت، عدم جابجایی قدرت و حاکمیت طیف قدیمی و مسن حزب بعث نیز یک شکاف عمیق بین نسلی بوجود آورده است.

به گفته یک مخالف سوری "وجود مسائلی مثل دستگیری افراد بدون حکم قضائی، دادگاه های ناعادلانه و احکام عجیب مثل محکومیت به جرم تضعیف روحیه مردم همراه با فقر اقتصادی و فساد اداری مهمترین عوامل ناراضیتی در میان مردم می باشد."

این در حالی است که خبرنگار فرانسوی روزنامه موندالیزاسیون در این مورد می گوید: "در سوریه همیشه شاهد بودم بیشتر مردم از جمله راننده های تاکسی و افرادی که در رستوران با آنها صحبت می کردم بیش از آن که از نبود آزادی شاکی باشند ، از فساد دولتی و بی عدالتی

در قانون اساسی سوریه، حزب بعث به عنوان حزبی پیشرو تعریف شده است که حاکمیت را با همکاری دیگر نیروهای پیشرو در اختیار دارد. همین قانون اساسی است که حاکمیت را در این کشور انحصاری می کند و شاید همین مسئله یکی از مهمترین عناصر اعتراض مردمی است. مردم به دنبال آزادسازی عرصه سیاسی و آزادی تشکل های سیاسی و مسائلی از این قبیل هستند.

در سوریه از روزنامه ها و مجلات آزاد یا منتقد حتی در حد مصر ، خبری نیست. این کشور از سال ۱۹۶۲ در وضعیت فوق العاده به سر می برد که بر اساس آن بسیاری از احکام قانون اساسی در مورد حقوق مردم معلق شده اند. در سوریه مردم فقط رییس جمهور انتخاب شده از سوی حزب حاکم را از طریق فراندوم تایید می کنند و

کلاف سردرگم ناآرامی های سوریه و چالش

International Union of Unified Ummah

رده بندی سال ۲۰۱۰ اکونومیست				مورد
	دموکراسی	فساد	آزادی رسانه ها	اقتصادی ناراضی بودند و وقتی از آنها در اشاره
الجزایر	۱۲۵	۱۰۵	۱۴۱	دموکراسی سوال می کردم با خنده به لبنان می کردند و این که چه کسی به چنین دموکراسی
مصر	۱۳۸	۹۸	۱۳۰	نیاز دارد؟"
اردن	۱۱۷	۵۰	۱۴۰	البته از زمان روی کار آمدن بشار اسد اصلاحاتی
سوریه	۱۵۳	۱۲۷	۱۷۸	در این زمینه صورت گرفته است که سرعت آن
تونس	۱۴۴	۵۹	۱۸۶	چندان زیاد نبوده است. با روی کار آمدن بشار
یمن	۱۴۶	۱۴۶	۱۷۳	کاربرد اینترنت و موبایل آزاد شد. در حال حاضر
				حتی در سوریه رسانه های خصوصی (از جمله

شبکه شام و دنیا) وجود دارند و مشغول فعالیت

فواز گرگس، استاد مطالعات خاورمیانه در مدرسه اقتصاد لندن می گوید: «سوریه با مصر تفاوت هایی دارد. کشور کم جمعیت تری است. میزان فقر در آن کمتر از مصر است. جامعه ای فرقه گرا و سرکوب شده است. از همین رو گرچه به طور قطعی نمی توان پیش بینی کرد، من روند مشابه

هستند. بنابراین بسیاری از سوری ها معتقدند شخص بشار اسد با اصلاحات میانه خوبی دارد و اگر در گذشته سرعت کمی در این روند وجود داشت به دلیل گارد قبلی حزب بعث بود که شتاب بشار اسد را می گرفت.

کلاف سردرگم ناآرامی های سوریه و چالش

International Union of Unified Ummah

افکارسنجی انجام شده توسط اندیشکده آمریکایی بروکینگز در سال ۲۰۱۰ در جهان عرب، اسد پس از اردوغان، احمدی نژاد و سید حسن نصر... عنوان محبوبترین رهبر جهان عرب را به خود اختصاص داد.

خیزش های عمومی در کشورهای تونس و مصر را در سوریه نمی بینم.»

➤ سیاست خارجی :

World View

Which world leader (outside your own country) do you admire most?

	2010	2009	2008
Recep Erdogan	20	4	0
Hugo Chavez	13	24	8
Mahmoud Ahmadinejad	12	6	17
Hassan Nasrallah	9	6	27
Bashar al-Assad	7	10	18

یکی از مهمترین تفاوت های سوریه با کشورهایمانند مصر و یمن و تونس استقلال نسبی این کشور در عرصه بین المللی است. سوریه در سالهای اخیر به ندرت در برابر فشارهای خارجی به ویژه در پرونده هایی مانند ترور رفیق حریری کوتاه آمده و برای مقابله با فشارهای خارجی حضور خود در صحنه مقاومت و فلسطین تقویت کرده و خود را خط مقدم مقاومت در جهان عرب نشان داده است . حضور در خط مقدم جبهه مقاومت عربی در برابر اسرائیل مشروعیت حزب بعث و حکومت سوریه را در میان مردم سوریه و اعراب افزایش داده است . بطوریکه در آخرین

در واقع درگیری با اسرائیل و اشغال بلندی های جولان توسط این کشور را می توان مهمترین نقطه وحدت جامعه سوریه و مذاهب مختلف با حکومت سوریه دانست که حکومت این کشور نیز با حمایت از تظاهرات روز نکبت به دنبال یادآوری مجدد این عامل وحدت به مردم این کشور بود.

➤ وضعیت اقتصادی:

اگر چه میزان فقر در سوریه از مصر کمتر است ، اما بطور کلی اقتصاد سوریه از ساختار سالمی برخوردار نیست. بشار اسد از زمان روی کار آمدن، سیستم اقتصادی سوریه را که در زمان پدرش سوسیالیستی بود آزادتر نموده و بازار سوریه را به روی شرکت های خارجی باز نموده است، بطوری که رشد اقتصادی سوریه در سال ۲۰۱۱ پیش از وقایع اخیر بیش از ۵٪ پیش بینی می شد. همچنین وی در جذب سرمایه گذار خارجی به ویژه از کشورهای حوزه خلیج فارس تا حدود زیادی موفق بوده است. به گفته یک کارشناس امور خاورمیانه " تحولی که در اقتصاد و زندگی سوریه ها طی سه دهه اخیر صورت گرفته واقعا مثبت بوده است. درآمد سرانه مردم بالا رفته و نوعی رفاه در میان شهروندان به وجود آمده است.

به گفته سمیرالعیطه مدیر لوموند دیپلماتیک عربی "مردم سوریه ملی گرا می باشند و با اشغال جولان توسط اسرائیل که فلسطینیان را از سرزمین هایشان می راند مخالفند. آنها از مبارزات مردم لبنان و حزب الله بر علیه اسرائیل پشتیبانی مردمی می کنند و صد ها هزار مهاجر از جنوب لبنان را در زمان حمله اسرائیل در سال ۲۰۰۶ با آغوش باز پذیرفتند."

از دیگر سو آمریکا و اسرائیل نیز با استفاده از فشار وارد کردن به سوریه در وقایعی مثل ترور رفیق حریری (با ایجاد دادگاه بین المللی و متهم کردن مقامات سوریه) بدنبال تضعیف نظام حاکم بر این کشور و امتیازگیری در مذاکرات صلح بودند. شدت این فشارها آنچنان زیاد بود که بسیاری از سقوط حکومت این کشور سخن گفتند، اما در نهایت این پروژه نیز با مدیریت مناسب دولت سوریه و اعترافات شاهد های دروغین به شکست انجامید.

ناآرامی های اخیر نیز در بسیاری از شعارهای مخالفان وی مورد اشاره تظاهرکنندگان قرار داشت.

➤ تنوع نژادی و مذهبی :

تنوع نژادی و مذهبی موجود در این کشور بر خلاف جمعیت تقریباً یکدست مصر و تونس را می توان دیگر تفاوت سوریه با این دو کشور دانست. ۷۴٪ مردم سوریه سنی مذهب و ۱۳٪ شیعه، علوی و اسماعیلی می باشند. مسیحیان نیز ۱۰٪ جمعیت کشور را تشکیل می دهند و ۳٪ باقی مانده نیز از آن پیروان سایر ادیان مانند یزیدیان و دروزی ها می باشد.

با وجود اینکه هسته اصلی قدرت در سوریه در اختیار علوی هاست ،اما نوع رفتار حکومت و مشارکت دادن سایر مذاهب در پست های

هرچند سوریه همچنان در مقایسه با برخی از کشورها در سطح پایین تری قرار دارد، اما با توجه به امکانات این کشور، شرایط قابل قبولی در آنجا حکمفرماست. کارنامهٔ خاندان اسد قابل قبول است."

اگر چه آزادسازی اقتصادی در سوریه درآمد سرانه سوری ها را افزایش داده است، اما آمار از افزایش فاصله طبقاتی در این کشور حکایت دارد.

همچنین شایعات زیادی نیز از برخی مفسد اقتصادی در جریان خصوصی سازی در میان مردم به گوش می رسد. از جمله افرادی که بیش از سایرین اتهامات فساد اقتصادی را به خود معطوف نموده می توان به رامی مخلوف پسر دای بشار اشاره کرد که در جریان خصوصی سازی در این کشور بزرگترین کمپانی موبایل سوریه (سیریاتل) و برخی از شرکت های مهم گاز و نفت و بانک های این کشور را تصاحب نمود. در

کلاف سردرگم ناآرامی های سوریه و چالش

International Union of Unified Ummah

به معنای حکومت اقلیت بر اکثریت- در سوریه جا نیفتاده است. در واقع آنکه بر سوریه حکومت می کند «حزب بعث» است که سیطره کاملی بر دولت و ارتش دارد و بعثی های سوریه عمدتاً سنی هستند. حکومت نیز همیشه تلاش داشته که توازن طایفه ای را تا حدی حفظ کند.

➤ دخالت های خارجی :

از جمله دیگر مولفه های وقایع سوریه را می توان در تلاش فعالانه بازیگران فرامنطقه ای در مدیریت تحولات جاری این کشور و تطبیق آن با مطلوبیت های خویش دانست.

در این زمینه اگر چه اوپاما رییس جمهور و سوزان رایس نماینده آمریکا در سازمان ملل ایران را به دخالت در وقایع سوریه و کمک به دولت در سرکوب مخالفان متهم کردند، اما چندی از این اتهام نگذشته بود که سندی به نقل از ویکی

حکومتی منجر به پذیرش حزب بعث سوریه به عنوان حزبی فرامذهبی در میان مذاهب مختلف در این کشور می باشد. سنی های زیادی در ساختار قدرت سوریه شامل وزارتخانه ها، فرماندهی نظامی، استانداری ها و سفارتخانه ها سهیم شده اند و این نیز باعث تقویت پایگاه مردمی حکومت بشار اسد گردیده است. افزون بر این شکل دهی به نوعی ناسیونالیسم سوری پیرامون ایده شام بزرگ نیز موجب جلب رضایت ناسیونالیست های سنی شده است .

از دیگر حامیان حکومت سوریه در میان اقلیت های مذهبی می توان به مسیحیان اشاره کرد. ترس از حاکمیت گروه های سلفی و تندرو در سوریه و نوع رفتار سکولار حکومت سوریه در مشارکت دادن مذاهب مختلف پیروان این مذهب در سوریه را به ابقا حکومت متمایل می کند. به طور کلی می توان گفت اتهام «علوی بودن» -

کلاف سردرگم ناآرامی های سوریه و چالش

International Union of Unified Ummah

از جمله می توان به مطلب روزنامه واشنگتن پست اشاره کرد که با استناد به سندی که ویکی لیکس اخیراً افشا کرده است نوشت، وزارت خارجه آمریکا به طور مخفیانه گروه های سیاسی مخالف سوریه را تأمین مالی کرده است، از جمله اینکه با بودجه شش میلیون دلار یک تلویزیون ماهواره ای جدید به راه انداخته که در لندن مستقر است و از سال ۲۰۰۹ فعالیت خود را علیه سوریه و بشار اسد آغاز کرده است.

به نوشته نشریه الحقیقه سند دیگری نیز که توسط یک نماینده پارلمان اروپا افشا شد نشان می دهد نمایندگان مک کین ، سناتور جمهوری خواه آمریکا در واشنگتن، پاریس، امان و استانبول طی یک ماه اخیر با مخالفان نظام سوریه دیدار کرده و درباره تشکیل «شورای ملی انتقالی سوریه» مانند شورای انتقالی ملی لیبی که مک کین پشت تشکیل آن بود، بحث کرده اند تا

لیکس در روزنامه واشنگتن پست منتشر شد که نشان می داد آمریکا میلیون ها دلار در جهت ایجاد ناآرامی در سوریه صرف نموده است. می توان گفت در ناآرامی های سوریه آمریکا و متحدین غربی از تمام عناصر قدرت خود استفاده نمودند. اگر چه تلاش این کشورها برای مشروعیت بخشیدن به دخالت در سوریه از طریق تصویب قطعنامه در شورای امنیت و سپس پیاده سازی مدل دخالت در لیبی با مخالفت چین و روسیه ناکام ماند، اما این کشورها از طریق اعمال تحریم های اقتصادی و نظامی، مسلح سازی مخالفان، حمایت مالی از رسانه ها و عناصر مخالف در سایر کشورها و برجسته سازی اخبار درگیری ها در سوریه در مقایسه با بحرین یا یمن به تلاش خود در بی ثبات سازی این کشور ادامه می دهند.

کلاف سردرگم ناآرامی های سوریه و چالش

International Union of Unified Ummah

بدل شد. اگر چه اسرائیلی ها از تضعیف دشمن دیرینه خود و متحد ایران و حزب ا... خوشحال به نظر می رسند ، اما نمی توان تردید را در نوع رفتار و بیانات مقامات این کشور مشاهده نکرد. به ویژه این که اسرائیلی ها در قبال آینده نظام سوریه و شکل بندی های آتی در این کشور تصور خاصی ندارد و حضور مسلحانه جنبش های سلفی در سوریه و احتمال قدرت گرفتن این گروه ها یا اخوان المسلمین در این کشور صهیونیست ها را دچار تردید نموده است . در واقع اسرائیل علی رغم تمام مشکلاتی که با سوریه دارد، به این نکته واقف است که سوریه حداقل در کوتاه مدت مقابله نظامی و حذف نظام سیاسی اسرائیل را در دستور کار خود قرار نداده است. روزنامه «فیگارو» نیز در تحلیلی که روز ۴شنبه ۲۷ اپریل از فضای حاکم بر رسانه های صهیونیست ارائه داد، به احتمال در دست گیری ضمام امور توسط گروه

بدین ترتیب مقدمات تشکیل دولت سایه در صورت سقوط قریب الوقوع نظام سوریه فراهم شود. اگر چه مرک تونر سخنگوی وزارت خارجه آمریکا، با گفتن این جمله که کمک ها شامل گروه هایی می شود که برای آزادی و دموکراسی در سوریه تلاش می کنند و هدف دولت آمریکا سرنگونی حکومت سوریه نیست، سعی در کاهش اثر منفی اسناد منتشر شده داشت ، اما این صحبت ها در فضای متشنج موجود به سختی قابل باور به نظر رسید.

پس از آغاز ناآرامی ها برخی از مقام های اسرائیلی نیز بلافاصله واکنش نشان دادند. آویگدور لیبرمن، وزیر خارجه تندرو این کشور خواهان آن شد که جامعه جهانی با رژیم اسد نیز همچون رژیم قذافی رفتار کند. اما اندکی بعد سکوت در قبال رویدادهای سوریه به رویکرد غالب در میان مقام ها و نهادهای رسمی اسرائیل

کلاف سردرگم ناآرامی های سوریه و چالش

International Union of Unified Ummah

به کانال تلویزیونی درگیر در کنار مخالفان شد ، بطوریکه برخی از روزنامه نگاران برجسته ، همچون غسان بن جدو به منظور اعتراض نسبت به این تناقض جهت گیری ها استعفا دادند اشاره کرد. بویژه هنگامی که هر دوی این شبکه ها در مورد اختناق و سرکوب در بحرین سکوت کردند. اختناقی خونبار که با مداخله نظامی سعودی ها و کشتار زندانیان سیاسی همراه شد.

➤ شخصیت رییس جمهور:

بدون تردید ملتها حرف آخر را در تعیین سرنوشت کشورهای منطقه خواهند زد اما آیا اکثریت مردم سوریه خواستار سرنوختی حکومت اسد هستند؟ شاید زمانی که بشار اسد پیش از آغاز ناآرامی ها در مصاحبه با وال استریت ژورنال در پاسخ به سوالی در مورد علت عدم گسترش انقلاب های عربی به سوریه گفت "سوریه ثبات دارد. چرا؟

اخوان المسلمین اشاره کرده است و معتقد است که در صورت فروپاشی نظام اسد این گروه با توجه به انسجام و خواستگاهی که دارد می تواند قدرت را بدست گیرد. به عبارت دیگر، اسرائیل سود برافتادن حکومت خاندان اسد در سوریه را بیشتر از زیان ها و تبعات احیاناً تهدیدآمیز آن نمی بیند و از این رو، خویشتنداری و سکوت آن بیش از ملاحظات تاکتیکی به تاملات راهبردی مربوط می شود.

برخورد بسیاری از رسانه های وابسته به کشورهای مختلف نیز نوعی از هدایت رسانه ای را در ماجرای سوریه تداعی می کند. به عنوان مثال می توان به واکنش بی بی سی عربی که حتی در زمانی که تظاهرات فقط محدود به شهر ۷۵۰۰۰ نفری درعا بود اخبار آن را در صدر وقایع کشورهایی مثل یمن و لیبی و بحرین پوشش میداد و همچنین برخورد شبکه الجزیره که تبدیل

کلاف سردرگم ناآرامی های سوریه و چالش

International Union of Unified Ummah

چنان بالا نیست که حاضر به دادن هزینه بالایی برای این امر باشند."

جاشوا لیندیس مدیر مرکز مطالعات خاورمیانه در دانشگاه اکلاهما نیز در این مورد می گوید: "فاکتور مهمی که در سوریه وجود دارد محبوبیت بشار اسد در میان طیف بزرگی از جوانان سوری است. بر خلاف مبارک ۸۳ ساله در مصر اسد جوان است و جوانان نیز او را به خود نزدیک می دانند. اگر چه آن ها مخالف فساد اقتصادی موجود در دولت هستند و از وضع اقتصادی نیز ناراضینند، اما مایلند در این موضوع بیشتر اطرافیان رییس جمهور را مقصر بدانند. بسیاری از آن ها معتقدند تلاش های بشار اسد برای انجام اصلاحات توسط طیف مسن و سنتی حزب بعث (که از آن ها به عنوان گارد قدیمی یاد می کنند) ناکام مانده است."

برای اینکه با اعتقادات باطنی مردم در پیوند است. اساساً وقتی از این اعتقادات فاصله بگیرید، این مسائل هم در پی می آید. "پیش بینی نمی کرد که به زودی در کشور او نیز شبیه چنین وقایعی پیش خواهد آمد.

در حالی که اکثر رسانه های جهان معتقدند ناآرامی های سوریه نیز همانند مصر و تونس و یمن از پایگاه اجتماعی عمومی در بین مردم برخوردار است، نظر بسیاری از ناظران سیاسی حکایت از آن دارد که اعتراضات در سوریه بیشتر جنبه اقلیتی دارد و هنوز نمی توان مطالبات مردمی در این کشور را با جریان عمومی حاکم بر جهان عرب مقایسه کرد.

سردبیر الجزیره انگلیسی در این مورد می گوید "حتی اگر مخالفان جرات کافی را برای استفاده از تمام توان خود در برابر حکومت داشته باشند، در میان عامه مردم علاقه به سرنگونی حکومت آن

کلاف سردرگم ناآرامی های سوریه و چالش

International Union of Unified Ummah

عبدالعظیم) و ... همچنین شخصیت های سیاسی داخلی به چشم می خورند. اخوان المسلمین سوریه نیز به مانند بسیاری از کشورهای عربی مهمترین اپوزیسیون داخلی نظام کنونی به شمار می رود که از دو طیف سلفی تندرو و معتدل برخوردار می باشد. بر خلاف طیف معتدل، سلفیون اخوان سابقه همکاری با غرب را نیز جهت مبارزه با حکومت اسد در پرونده خود دارند.

باید به مخالفین خارج از کشور و دشمنان تاریخی «نظام» نیز توجه کرد: عموی بشار الاسد، رفعت و پسرش، عبدالحلیم خدام، معاون رئیس جمهور سابق و از دوستان نزدیک به سعد حریری، اخوان المسلمین و دیگر گروه های تبعیدی که برخی مستقیماً از سرویس های خارجی کمک مالی دریافت می کنند و یا توسط آنها به بازی گرفته شده اند. از مهمترین افراد مورد حمایت غرب برای رهبری مخالفان در سوریه می توان به

پیتر هارلینگ، مدیر برنامه گروه بین المللی بحران که چند سال است در دمشق، رویدادهای سوریه را دنبال می کند در لوموند برای راهنمایی بشار اسد می گوید: "سوریه باید در جستجوی راه سوم باشد. رئیس جمهوری سوریه که به خاطر موفقیت در سیاست خارجی توانسته محبوبیتی برای خود دست و پا کند، سرمایه ای سیاسی در اختیار دارد که زمان آن رسیده تا به نفع بینشی سرمایه گذاری کند که می تواند به راه سوم میان حفظ وضع موجود و نامعلومی یک تحول انقلابی خدمت کند. اما این سرمایه ممکن است بسیار زود ارزش خود را از دست بدهد"

➤ مخالفان:

در میان نیرو های اپوزیسیون داخلی در سوریه، افراد متعلق به جنبش «بهار دمشق» سال ۲۰۰۱، حزب مردم (ریاض ترک)، هواداران ناصر (حسن

کلاف سردرگم ناآرامی های سوریه و چالش

International Union of Unified Ummah

از کشور حکومت فاقد پایگاه اجتماعی و طرفدار جدی در داخل کشور می باشند و همچنین این گروه ها از همبستگی جدی با یکدیگر نیز برخوردار نیستند.

➤ موضع گیری های شخصیت ها :

در زیر به موضع گیری برخی شخصیت ها در مورد وقایع سوریه اشاره می شود:

- بان کی مون - دبیر کل سازمان ملل :

استفاده از نیروی مرگبار در سوریه توسط دولت غیر قابل قبول است.

- وزیر خارجه آلمان :

سوریه باید هر چه زودتر به پایان برسد و دولت سوریه باید حقوق مردم و آزادی ها را رعایت کند و البته

عبدالحلیم خدام اشاره کرد که سال ها معاون و نزدیکترین شخص به بشار و پدرش محسوب می شد. وی پس از برکناری توسط بشار اسد به اتهام فساد و زدوبند با سعدحریری به کمک عربستان به فرانسه پناهنده شد و از ادعای دخالت حکومت سوریه در ترور رفیق حریری حمایت نمود. خدام که با ملک عبدالله، پادشاه عربستان و رفیق الحریری، نخست وزیر سابق لبنان نسبت خویشاوندی دارد، با استفاده از ثروت کلان خود و کمک سازمان های اطلاعاتی غرب دست به تشکیل یک گروه سیاسی برای سرنگونی نظام بشار اسد زد.

مخالفین در سوریه دو سر طیفی را تشکیل می دهند که در یک سوی آن نیروهای افراطی مذهبی و سلفی و در سمت دیگر هواداران آمریکا و اسرائیل حضور دارند. آنچه در این مورد می توان با قاطعیت گفت این است که مخالفین خارج

کلاف سردرگم ناآرامی های سوریه و چالش

International Union of Unified Ummah

کنونی است. به جای صدور قطعنامه علیه سوریه باید به این کشور فرصت داد تا مشکلات خود را حل کند و فرایند توسعه سیاسی را برای آینده این کشور به اجرا درآورد."

● احمد داوود اوغلو – وزیر خارجه ترکیه

: سوریه در مقطع حساسی به سر می برد. امیدواریم برخی مسائل موجود بین مردم و دولت در این کشور بدون مشکل جدی حل شود.

● هیلاری کلینتون – وزیر امور خارجه

آمریکا: "احتمال دخالت آمریکا در سوریه نامحتمل به نظر می رسد. به ویژه این که هنوز کنگره بشار اسد را فردی اصلاح طلب تلقی می کند."

● اوباما – رییس جمهوری آمریکا: "من

برخورد دولت سوریه با تظاهرات صلح

حاکمیت قانون نیز مجددا باید برقرار گردد.

● نوری مالکی – نخست وزیر عراق:

عراق در زمینه توطئه های موجود در زمینه از بین بردن ثبات در سوریه پشتیبان این کشور است.

● اویگدور لیبرمن – وزیر خارجه اسرائیل:

امیدوارم همان واکنشی که غرب به وقایع لیبی نشان داد از جمله حمله مستقیم را در واکنش به وقایع سوریه و ایران هم شاهد باشیم. ما نگرانیم اسد بخواهد توجه را از داخل سوریه به اسرائیل متوجه کند."

● دیمیتری مدودوف – رییس جمهوری

روسیه: "بهترین راه حل در سوریه هدایت و انجام هر چه سریعتر اصلاحات توسط رییس جمهوری

کلاف سردرگم ناآرامی های سوریه و چالش

International Union of Unified Ummah

بعد مثل لیبی به این بهانه منابع آن را در دست بگیرند.

- سخنگوی وزارت خارجه ایران : " این که نباید با مردم برخورد خشونت‌آمیز شود موضع ما است، اما اگر یک گروهی در کشوری قصد فتنه و آشوب داشته باشد و با کمک خارجی‌ها تلاش کند امنیت را به هم بزند دولت‌ها نیز برای برقراری امنیت اقدام می‌کنند. این حرکت شیطنت‌آمیز توسط غرب و آمریکا و صهیونیست‌ها صورت گرفته‌است و می‌خواهند از جریانات مقاومت انتقام بگیرند. معتقدیم به نظرات اقلیت‌ها نیز باید توجه کرد اما اگر قرار باشد با فشار سیاسی و

آمیز را محکوم می‌کنم. البته تظاهر کنندگان نیز نباید از ابزار خشونت استفاده کنند، اما وقت آن است که دولت سوریه به درخواست‌ها برای تغییر پاسخ مثبت دهد. بشار اسد بهتر است رهبری دموکراسی را در سوریه به دست بگیرد و در غیر این صورت استعفا دهد."

- هوگو چاوز - رییس جمهور ونزوئلا : امروز صداهایی را می‌شنویم که خشونت در سوریه را محکوم می‌کند و از رییس جمهور می‌خواهد مردم خودش را نکشد. بعدا همین افراد مردم را بمباران خواهند کرد تا آن‌ها را نجات دهند. ظاهرا این روش جدید امپریالیست‌ها است که خشونت و خونریزی را در کشورها ترویج کرده و

اسلامگرایان ، مادام العمر بودن حکومت و عدم وجود آزادی رسانه‌ها، لایبیک و مخالف دخالت دین در سیاست بودن حزب بعث ، وضعیت نامناسب اقتصادی و به تبع آن به وجود آمدن نارضایتی، سوریه واجد مؤلفه‌های موجود در سایر کشورهای عربی است و از این جهت نمی‌شود کلاف ناآرامی‌های مذکور را مانند ایران به دخالت بیگان خلاصه کرد . البته وجوهی مثل محبوبیت سیاست خارجی اسدین پدر و پسر در داخل و خارج کشور، ایستادگی این کشور در محور مقاومت و همچنین شخصیت محبوب رییس جمهور این کشور نیز از جمله تفاوت‌های حکومت سوریه با دیگر کشورهای عربی است.

نباید از یاد برد که دولت در سوریه هم مانند اغلب کشورهای عربی دولتی ضعیف از نظر توان و ظرفیت مدیریت بحران دچار مشکلات جدی

بزرگ‌نمایی رسانه‌ای نظر یک اقلیت کوچک به جامعه تحمیل شود این دموکراسی نیست بلکه تحمیل اراده اقلیت به اکثریت عین دیکتاتوری است."

➤ جمع بندی :

در تحلیل وقایع سوریه همانطور به نظر می‌رسد که اگر مثل رسانه‌های غربی بخواهیم شبیه‌سازی کامل با تونس و مصر و یمن و بحرین داشته باشیم به اشتباه رفته‌ایم ، شبیه‌سازی آن با آشوب‌های سال ۸۸ ایران و به منشا صرف خارجی منتسب دانستن آن نیز اشتباه است. لذا وضعیت این کشور را می‌توان ترکیبی از مشکلات داخلی و دخالت خارجی دانست.

از لحاظ وجود بسیاری از فاکتورهای منفی در حکومت مانند سرکوب مخالفان به ویژه

کلاف سردرگم ناآرامی های سوریه و چالش

International Union of Unified Ummah

- است و از این رو ادامه اعتراض ها می تواند کنترل آنها را دشوارتر کند.
- اگر بشار اسد و حلقه اطراف او در کوتاه مدت نتوانند اصلاحات را رهبری کنند ممکن است شاهد اعتراضات جدی تر و جدیدی باشند که ممکن است دشمنان این کشور با استفاده از ضعف حکومت آن را به سمت آغاز جنگ داخلی هدایت کنند. لذا بهتر است اسد از سرمایه محبوبیت اجتماعی و ارتباطات خود در منطقه در جهت مصالحه با مخالفان معتدل و مستقل و انجام اصلاحات استفاده کند.
- شورش در سوریه، لوموند دیپلماتیک
- نگاهی به چرایی سکوت اسرائیل
- درقبال تحولات سوریه ، مرکز مطالعات بین المللی صلح
- اسرائیل و عربستان نگران روند تغییرات سوریه به نفع ایران هستند ، شورای روابط خارجی آمریکا
- چرا تحولات سوریه را باید به گونه ای دیگر تحلیل کرد؟ ، صدای آلمان
- تحولات سوریه و نگرانی شدید جریان های اسلامی لبنان، میدل ایست آن لاین

➤ منابع :

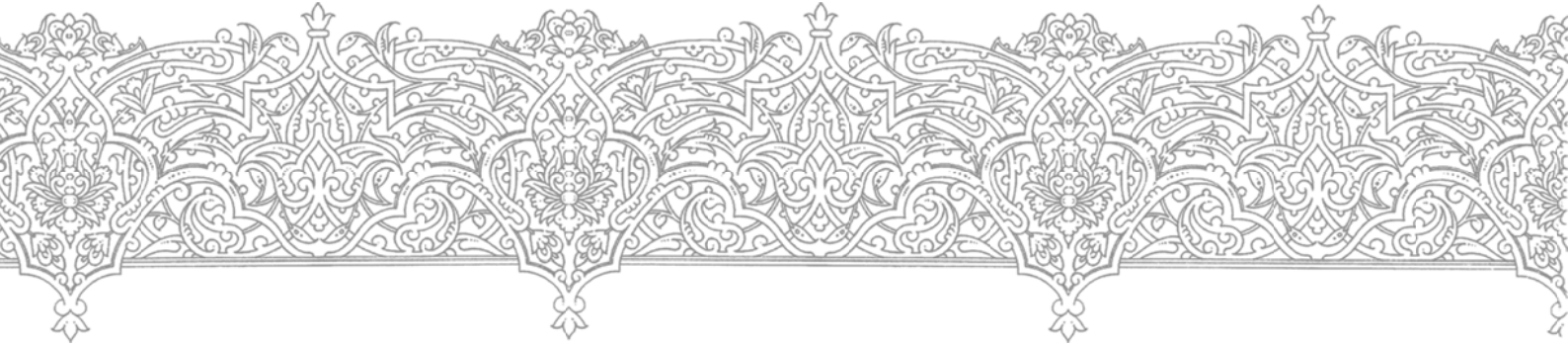
- انقلاب های عرب به کدام سو
- رهسپارند، لوموند دیپلماتیک
- خیزش در سوریه ، ویکیپدیا
- پادشاهی سکوت ، الجزیره انگلیسی
- مخالفان بشار اسد از کاخ سفید دلار می گیرند، واشنگتن پست
- افکارسنجی سال ۲۰۱۰ در جهان عرب ، اندیشکده بروکینگز

کلاف سردرگم ناآرامی های سوریه و چالش

International Union of Unified Ummah

- سکوت معنادار اسرائیل نسبت به وقایع سوریه، بی بی سی
- عربستان و اردن در پس ناآرامی های سوریه، پرس تی وی
- تغییر در سوریه به نفع هیچکس نیست، حسین رویوران
- یگانگی باز یافته ُ ملل عرب، لوموند
- دیپلماتیک

المجمع الدولي للأمم الواحدة
INTERNATIONAL UNION OF UNIFIED UMMAH
اتحاديه بين المللى امت واحده

واحد فرهنگى و آموزش

اتحاديه بين المللى امت واحده

٠٢١-٦٦٤٨٤٦٧٥

www.unified-ummah.com